

КОВАЛЬЧУК ГАЛИНА ДМИТРІВНА

Ковальчук Галина Дмитрівна (13.07.1951, м. Чугуїв Харківської обл.) – бібліотекознавець, викладач Харківського державного інституту культури (ХДІК), методист Харківської державної наукової бібліотеки ім. В. Г. Короленка (ХДНБ).

Народилася у родині педагогів. У 1972 р. закінчила бібліотечний факультет ХДІК (зараз Харківська державна академія культури) за спеціальністю «Бібліотекар-бібліограф вищої кваліфікації». Професійну діяльність розпочала у бібліотеці ХДІК на посаді бібліотекаря-бібліографа (1972–1975 рр.), продовжила – у відділі нормативно-технічної документації Проектно-технологічного інституту машинобудування, обіймаючи посади інженера, старшого інженера (1975–1977 рр.).

З листопада 1977 р. по серпень 1999 р. – викладач, старший викладач кафедри бібліотекознавства ХДІК. Розробляла навчальні курси «Бібліотекознавство. Загальний курс»; «Соціальні комунікації». Є співавтором першого в Україні підручника для студентів бібліотечних факультетів «Бібліотекознавство: теорія, історія, організація діяльності бібліотек». У 1982–1985 рр. навчалася в аспірантурі Ленінградського інституту культури ім. Н. К. Крупської (нині Санкт-Петербурзький державний інститут культури). Працювала над дисертацією «Інформаційні потреби бібліотечних працівників і шляхи їх задоволення».

З вересня 1999 р. і дотепер – співробітник науково-методичного відділу ХДНБ, обіймала посади головного бібліотекаря, завідувачки сектору, зараз – методист першої категорії.

Має великий досвід викладацької та науково-дослідницької діяльності. Працюючи в ХДНБ, активно долучилася до бібліотечної практики, зокрема методичного напрямку. Очолюючи сектор надання

методичної допомоги бібліотекам України, брала участь в організації роботи ХДНБ як зонального методичного центру публічних бібліотек Східної України, всеукраїнського – у напрямку популяризації науково-технічних знань.

Виявляла та популяризувала бібліотечні інновації. Сприяла розвитку безперервної освіти бібліотечних кадрів, презентувала власні бібліотекознавчі розробки для широких кіл бібліотечної громадськості.

У творчому доробку Г. Д. Ковальчук понад 80 видань та публікацій, підготовлених самостійно та у співтоваристві з фахівцями ХДНБ. Значна кількість методичних матеріалів опублікована в серії «У бібліотеках Східної України», започаткованій 2001 р. Тематичний діапазон матеріалів досить широкий: фандрейзинг; інформатизація публічних бібліотек України; практика створення інтернет-центрів у публічних бібліотеках; веб-сегмент публічних бібліотек України в мережі «Інтернет»; краєзнавча діяльність бібліотек; бібліотечно-інформаційне забезпечення виробничої сфери, економіки, бізнесу; інтерактивні технології навчання у системі професійного розвитку бібліотечних працівників тощо.

Г. Д. Ковальчук – активний учасник науково-практичних конференцій (міжнародних, всеукраїнських) з актуальних питань бібліотечної справи. Її статті опубліковані у наукових збірниках, вітчизняних та зарубіжних фахових періодичних виданнях.

Першою працею Г. Д. Ковальчук, де узагальнено досвід та проблеми реформування науково-методичної діяльності бібліотек, був аналітичний огляд «Методична діяльність публічних бібліотек: сучасний стан та проблеми», відзначений на конкурсі, що проводився в Державній історичній бібліотеці України у 2005 р. У 2020 р. побачила світ ґрунтовна праця Г. Д. Ковальчук «Методична діяльність публічних бібліотек України: історичний огляд» (присвячена 190-річчю від часу заснування ХДНБ ім.

В. Г. Короленка). Це поки що єдина узагальнююча робота з історії методичної роботи в бібліотеках України.

Г. Д. Ковальчук є автором низки статей до «Бібліотечної енциклопедії Харківщини». За запитом НБУ ім. Ярослава Мудрого Г. Д. Ковальчук для «Української бібліотечної енциклопедії» підготовлено сім статей. Вона брала участь у реалізації навчально-інноваційного проєкту ХДНБ «Школа бібліотечного журналіста», в т. ч. всеукраїнського та регіонального рівня. Довгий час була учасником секції науково-методичної роботи при Харківському обласному відділенні Української бібліотечної асоціації. Виконуючи обов'язки секретаря секції (2000–2015 рр.), розробляла проблематику засідань, організовувала їх проведення, здійснювала підготовку щорічних «Зведених планів науково-методичної та науково-дослідної діяльності бібліотек – головних методичних центрів та громадських бібліотечних об'єднань м. Харкова».

Нагороджена почесними грамотами Міністерства культури України, управління культури харківської обласної адміністрації, Харківського обласного відділення ВГО «Українська бібліотечна асоціація, дирекції та профкому ХДНБ ім. В. Г. Короленка.

Праці

1. Бібліотекознавство: теорія, історія, організація діяльності бібліотек : підруч. для бібл. ф-тів ін-тів культури та училищ культури / В. О. Ільганаєва, Г. Д. Ковальчук, Т. П. Самійленко та ін. ; за ред. М. С. Слободяника. Харків, 1993. 194 с.

2. Фандрейзинг у бібліотеках Східної України : огляд діяльності / Харків. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка ; уклад.: Г. Д. Ковальчук, О. Б. Стогній. Харків, 2001. 24 с. (У бібліотеках Східної України).

3. Інформатизація публічних бібліотек Східної України: стан та можливості формування єдиного інформаційного простору : метод. матеріали за наслідками дослідж. / Харків. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка; уклад.:

Н. М. Кучерява, Г. Д. Ковальчук. Харків, 2002. 22 с. (У бібліотеках Східної України). Електрон. аналог: URL: <https://ru.calameo.com/read/000632945860f74321f8d>.

4. Методична діяльність публічних бібліотек: сучасний стан та проблеми : (аналіт. огляд за 2000–2003 рр.) / Харків. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка ; уклад. Г. Д. Ковальчук. Харків, 2003. 24 с. (У бібліотеках Східної України).

5. Інтернет-центри публічних бібліотек як засіб інформаційного сервісу / Харків. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка ; уклад.: Н. М. Кучерява, Г. Д. Ковальчук. Харків, 2004. 21 с. (У бібліотеках Східної України). Веб-сегмент публічних бібліотек України в мережі Інтернет. (Аналітичний огляд) / Харків. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка ; уклад.: Г. Д. Ковальчук, Н. М. Кучерява. Харків, 2005. 20 с.

6. Інноваційні та традиційні підходи до методичної діяльності в публічних бібліотеках Дніпропетровщини: (з досвіду роботи) / ХДНБ ім. В. Г. Короленка, Дніпропетр. ОУНБ ; уклад.: Г. Д. Ковальчук, І. Є. Луньова. Харків ; Дніпропетровськ, 2006. 24 с. (У бібліотеках Східної України).

7. Використання комп'ютерних технологій у методичній діяльності: метод. поради / ХДНБ ім. В. Г. Короленка ; уклад.: Г. Д. Ковальчук, Н. М. Кучерява. Харків. 2007. 26 с.

8. Краєзнавча діяльність публічних бібліотек Східної України: (з досвіду роботи) / ДЗ «ХДНБ ім. В. Г. Короленка» ; уклад.: Г. Д. Ковальчук, Н. І. Полянська. Харків, 2009. 23 с. (У бібліотеках Східної України).

9. Бібліотечно-інформаційне забезпечення виробничої сфери, економіки, бізнесу обласними універсальними науковими бібліотеками України : з досвіду роботи / Держ. закл. «Харків. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка» ; уклад. Г. Д. Ковальчук. Харків, 2011. 19 с.

10. Інтерактивні технології навчання у системі професійного розвитку бібліотечних працівників : методика та рек. з використання / Харків. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка; уклад.: Г. Д. Ковальчук. Харків. 2012. 37 с. Електрон. аналог: URL: <http://bit.ly/1RgKfPp> ; те саме: <http://bit.ly/1TcT7ry>.

11. Методична діяльність публічних бібліотек України : іст. огляд / Харків. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка. Харків, 2020. 80 с. Електрон. аналог: URL: <https://ru.calameo.com/read/000632945fbc3cff975b5> .

12. Ковальчук Г. Д., Кучерявая Н. Н. Информационные ресурсы публичных библиотек Украины / Г. Д. Ковальчук, Н. Н. Кучерявая // Вестник Библиотечной Ассамблеи Евразии. 2004. № 3. С. 50–52.

13. Науково-методична діяльність публічних бібліотек Східної України в нових соціокультурних умовах // Вісник Книжкової палати. 2005. № 7. С. 14–16.

14. Ковальчук Г., Кучерява Н. Використання електронних ресурсів в обслуговуванні користувачів у публічних бібліотеках // Бібліотечний форум України. 2010. № 1. С. 13 – 16.

15. Ковальчук Г., Полянська Н. Краєзнавча діяльність публічних бібліотек Східної України: збереження традицій, пошук нового // Бібліотечний форум України. 2010. № 1. С. 28 – 31.

16. Информационные потребности экономики: опыт и традиции региональных библиотек Украины // Вестник Библиотечной Ассамблеи Евразии. 2014. № 2. С. 73–76.

17. Підвищення кваліфікації бібліотечних працівників в Україні: ретроспективний аспект // Бібліотечний форум: історія, теорія і практика. 2016. № 3. С. 11–14.

18. Бібліотечні журнали Харківщини (20–30 років ХХ ст.) як джерельна база для вивчення бібліотекознавчої думки в Україні // Бібліотечний форум: історія, теорія і практика. 2017. № 1. С. 54–56.

19. Формування та розвиток системи методичного забезпечення масових бібліотек на теренах України у 1920–1940 роках // Бібліотечний форум: історія, теорія і практика. 2017. № 4. С. 27–30.

20. Підвищення кваліфікації бібліотечних працівників // Бібліотечна енциклопедія Харківщини : регіон. корпорат. проєкт / Харків. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка. Харків, 2017. Бібліогр. наприкінці ст. URL: <https://libenc.korolenko.kharkov.com/profesiina-bibliotechna-osvita-na-kharkivshchyni-profesiinyi-rozvytok/pidvyshchennia-kvalifikatsii-bibliotechnykh-pratsivnykiv> .

21. Нова книга // Українська бібліотечна енциклопедія / Нац. б-ка України ім. Ярослава Мудрого. Електрон. дані. Київ, 2017. Бібліогр. наприкінці ст. URL: <https://bit.ly/3xDXF1J>.

22. «Рабочий клуб» // Українська бібліотечна енциклопедія / Нац. б-ка України ім. Ярослава Мудрого. Київ, 2017. URL: <https://bit.ly/37wAFqC> .

23. Методична діяльність публічних бібліотек Харківщини 1900 – 1991 рр. // Бібліотечна енциклопедія Харківщини : регіон. корпорат. проєкт / Харків. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка. Харків, 2018. URL: <https://libenc.korolenko.kharkov.com/naukovo-metodychna-robota-innovatsiina-praktyka/metodychna-diialnist-publichnykh-bibliotek-kharkivshchyny-1900-1991-r.>

24. Журнали бібліотечні Харківщини // Бібліотечна енциклопедія Харківщини / Харків. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка. Харків, 2020. URL: <https://libenc.korolenko.kharkov.com/istoriia-bibliotechnoi-spravy-kharkivskoho-rehionu/zhurnaly-bibliotechni-kharkivshchyny>.

25. Методична діяльність публічних бібліотек Харківщини: пострадянський період // Бібліотечна енциклопедія Харківщини : регіон. корпорат. проєкт / Харків. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка. Харків, 2019. Бібліогр. наприкінці ст. URL: <http://libenc.korolenko.kharkov.com/naukovo->

[metodychna-robota-innovatsiina-praktyka-/metodichna-dijalnist-publichnih-bibliotek-harkivshhini-postradjanskij-period.](#)

Джерела

1. Короленківці – ювіляри 2006 року: [відомості про Г. Д. Ковальчук] // Хроніка Харківської державної наукової бібліотеки ім. В. Г. Короленка : інформ. бюл. 2006. Харків, 2007. Вип. 4 (32). С. 38.
2. Архівний фонд ХДНБ ім. В. Г. Короленка.

Куніч Олена Петрівна

Статтю створено 16.06.2021